

SLL:n kommenttipuheenvuoro

LupaMuutos hanke: sidosryhmätilaisuus

14.3.2019

ympäristöjuristi Pasi Kallio

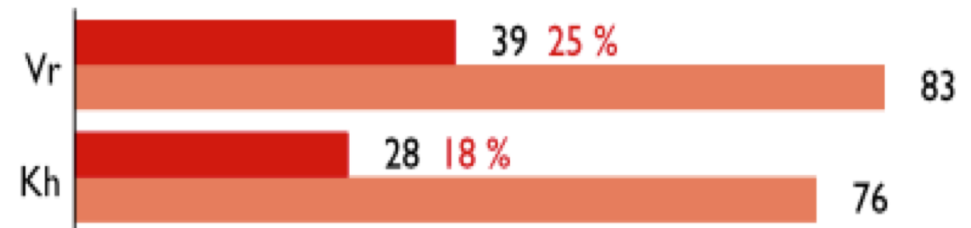
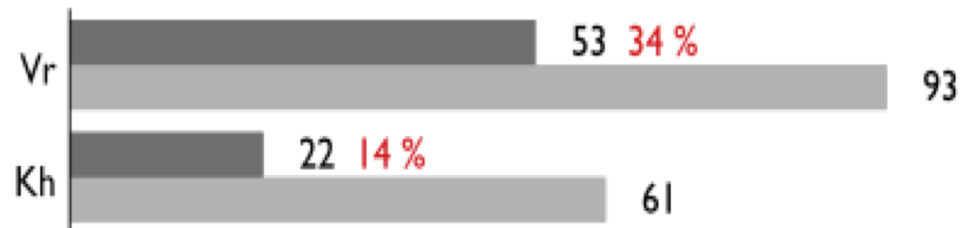
Suomen Luonnonsuojeluliitto

Suomen Luonnonsuojeluliitto

Keskeiset syyt muutostarpeille I

SUOMEN LAJIEN UHANALAISUUS • PUNAINEN KIRJA 2019

- Vesielinympäristöjen lajien merkittävin uhanalaisuuden syy ja uhkatekijä on vesirakentaminen
- Kemialliset haittavaikutukset ovat toiseksi merkittävin vesieliöiden uhanalaisuuden syy ja uhkatekijä, mutta yhtenä uhkatekijänä ne ovat lähes yhtä yleisiä kuin vesirakentaminen

Keskeiset syyt muutostarpeille II

8.3.2019 Ympäristöministeriö, Suomen ympäristökeskus ja Luonnonvarakeskus tiedottavat

Uhanalaisuutta voidaan vähentää poistamalla kulkuesteet ja parantamalla vedenlaatua

Vaelluskalojen merkittävimpänä uhanalaistumisen syynä ovat vaellusesteet, jotka estävät kutukalojen pääsyn lisääntymisalueille ja jälkeläisten pääsyn sieltä pois. Mitä useampiin vaelluskalajokiin rakennetaan patojen ohitse kalateitä tai kalaväyliä ja myös puretaan nousuesteitä, sitä paremmin luonnonvarainen lisääntyminen runsastuttaa uhanalaisia kalakantoja.

Kaivosten, teollisuuden, taajamien, samoin kuin maa- ja metsätalouden jätevedet haittaavat kalakantojen lisääntymistä. Useiden kalalajien lisääntymistulosta ja siten kantojen elpymistä parantaisi vesien laadun ja happitilanteen parantaminen vesien happamuutta, vierasaineita ja ravinteisuutta vähentämällä.

On tärkeää noudattaa tiukentuneita kalastussäädöksiä alamitoista ja kalastusajoista. Jokainen kalastuksessa säästetty alamittainen taimen, lohi, harjus tai saimaannieriä auttaa lajin jälkeläisten määrän lisäämisessä ja johtaa siten myös suurempiin saaliisiin ja saaliskaloihin.

Keskeiset syyt muutostarpeille III

- Luonnon monimuotoisuuden heikentyminen ja ilmastonmuutos
  - Tilan heikentyminen huolestuttavan nopeaa
- Perustuslain 20 §:n vahvistuminen
  - ”Valiokunta on omaisuuden käyttörajoituksia koskevassa hyväksyttävyyys- ja oikeasuhtaisuusarvioinnissaan antanut erityistä painoa perustuslain 20 §:ään kiinnittyville perusteille”
  - mm. PeVL 69/2018 vp (Konkurssilain ympäristövastuut) ja PeVL 55/2018 (kivihiilikielto)
- Vesipuitedirektiivin velvoitteet
  - Sääntelyä muutettava joka tapauksessa
  - Ympäristötavoitteiden velvoittavuus ja niistä poikkeaminen

LupaMuutos-hankkeen vaihtoehtoja

A. Ympäristötavoitteet luvan muuttamisen perusteeksi

- Muutos on perusteltu ja välttämätön - oikeustila epäselvä / puutteellinen

B. Vesiluvan muuttamisen väljentäminen

- Muuttamisen reunaehtojen väljentäminen tarpeen
- Käytännössä myös ”olosuhteiden olennainen muutos” on vaikea näyttää toteen
- Kynnys ”sanottavaa haittaa” liian alhaalla – perusteltua nostaa ja tiukentaa
- 0-lupien osalta uusien velvoitteiden lisääminen mahdolliseksi

C. Lupien muuttamisen menettely

- Vaatii sääntelyä ja täsmentämistä
- Sidosryhmät mukaan prosessiin

Tulevaisuus?

- Vesilain selkiyttäminen ja kehittäminen on tarpeen, oli millä puolella pöytää tahansa
- Hallintorakenteet muuttuvat, vaikka maakuntaudistus kaatui
- ~~AVI, ELY, maakunta, Luova~~ – Ympäristö- ja energiavirasto?
- Vesiasiat laajasti samaan valtakunnalliseen yksikköön?
- Ympäristön huono kokonaisvaltainen tila edellyttää vahvempia oikeudellisia keinoja
- Eri lakien rajapinnat käytävä läpi – maankäyttö, kaivokset, luonnonsuojelu jne.